

Myslivecké zvyky a tradice

Při tvorbě této části stránek byla použita publikace Myslivecká encyklopedie 2005, která vznikla ve spolupráci s předními odborníky pod redakčním vedením doc. Ing. Vladimíra Hanzala CSc.

V dřívějších dobách bylo různými stavy a cechy přísně dbáno při rozličných přežitostech a určitých výkonech na zachování různých starých zvyků a obyčejů. Pečlivě byly dodržovány též rázovité zvyky národní a krajové. Jejich používání a značný význam potvrzuje skutečnost, že některé z nich se udržely dodnes. Stejně tomu bylo se zvyky, které byly spjaty s lovectvím a myslivostí. Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje, mravy, jsou souborem loveckých ceremoniálů a jiných mysliveckých obřadů a dalších norem jednání včetně myslivecké etiky, předávaných tradic. Mají morálně výchovný a praktický význam. Jsou pokládány za závazné z vnitřního přesvědčení myslivce. Některé jsou zakotveny v nařízeních a směrnicích, další jsou uváděny v písemnictví, nebo přejímány při výkonu myslivecké praxe.

[Osobnost myslivce](#)

[Myslivecké zvyky](#)

[Myslivecké dovednosti](#)

[Myslivecké tradice](#)

[Myslivcův běh života](#)

Osobnost myslivce

Cítění a jemu odpovídající jednání při veškeré myslivecké činnosti nazýváme mysliveckou morálkou, etikou; ta vytváří osobnost myslivce. Již slavný řecký spisovatel Xenofón (430 - 425 až 354 - 360 př. n.l.) ve svém díle "Kynégetikos" ("Psovod", překládáno též "O lovu"), nejstarším známém spise o lovectví, uvádí v kapitole XII: "Lov mládeži přemnoho dobrého přináší; činí z nich totiž muže rozšafné a poctivé, poněvadž se vychovávají v pravdivosti". A v kapitole XIII: "Kdyby přičiněním, rozvahou a opatrností lovci nevyunikali, zvěře by neulovili". O nutných osobních vlastnostech myslivce v minulosti se obsáhle zmiňují např. staré německé lovecké knihy z počátku 18. století (H. F. von Fleming, H. W. Döbel, aj.). Myslivec tehdejší doby musel být bohabojný, musel mít výborný zrak, sluch, dech, hlas, zdravé a rovné zuby, bezvadné tělo a rychlé nohy, musel být otužilý, bdělý, vytrvalý, statečný, věrný, poctivý, mlčenlivý, musel mít zdravý úsudek, lásku ke psům, dobrou a udržovanou zbraň, nesměl být závistivý, nesměl pít, atd.

Myslivci by se měli i v současnosti honosit těmito vlastnostmi, požadovanými již před více jak dvěma stoletími. Slavný ruský spisovatel **I. S. Turgeněv**, sám vášnivý nimrod a autor známé monografie "**Lovcovy zápisky**" (1852), uveřejnil v druhé polovině 19. století proslulou stat' "**Nedostatky lovce**".

"Není pravým ani dobrým lovcem:

- kdo nechce časně vstávat,
- kdo se na lovu brzy unaví,
- kdo nemá trpělivost a zlobí se pro každou nepříjemnost na lovu,
- kdo neumí vybírat krajinu pro lov,
- kdo loví dlouho na témže místě,
- kdo je choulostivý na vítr a déšť,
- kdo se zlobí, když najde málo zvěře,
- kdo nezná různé zvyky zvěře,
- kdo na lovu pustí svého psa z dohledu,
- kdo se přes míru spoléhá na psa a nepopřeje mu ani trochu svobody,
- kdo na lovu stále na psa křičí "přines",

- kdo za každou svou chybu trestá psa nebo ho za jeho přestupky vůbec netrestá,
- kdo se nestará, čím se jeho pes živí,
- kdo na nevelikou vzdálenost vypálí na zvěř z obou hlavních a rozbije zvěř na kusy,
- kdo je lakomý a lituje střeliva,
- kdo dlouho míří a vystřelí, až se zvěř octne ve velké vzdálenosti,
- kdo neumí odhadnout vzdálenost letící zvěře,
- kdo se nestydí vystřelit na zajíce v loži nebo na sedící pernatou zvěř,
- kdo střílí na vzdálenost přes sto kroků,
- kdo v přítomnosti spolulovců nosí zbraň nedbalým způsobem,
- kdo nedovede rozeznat, kam odtáhnuvší pernatá zvěř zapadla,
- kdo za vedra neustále pije vodu".

Připomeňme si jen ve stručnosti zásadní vlastnosti myslivce:

- přísné a přesné dodržování zákonů, směrnic a nařízení o myslivosti; přednostní uplatnění chovatelských zásad a ochrany zvěře;
- ušlechtilé provozování lovu, potlačení "střelecké vášně", rozvaha, sebeovládání, skromnost;
- ukázněnost a dodržování bezpečnosti při zacházení se zbraní; zachování mysliveckých zvyků, stále sebevzdělávání;
- poctivost a čestnost, slušnost a nezištnost, družnost a ochota pomoci jak při provozování myslivosti a ve styku myslivců navzájem, tak i v občanském životě.

Myslivost je nejen prostředkem k poznání a pozorování přírody, nýbrž

- působí i na lidské srdce a rozum. Etika myslivce se projeví tam, kde přestává platit směrnice a rozhoduje cit.

[-- zpět na začátek stránky --](#)

Myslivecké zvyky

- [Myslivecká mluva](#)
- [Myslivecké odívání](#)
- [Troubení při honech, lovech a jiných mysliveckých akcích](#)
- [Zvyky při lovech a honech](#)
- [Zvyky při poslední leči](#)
- [Přijímání mezi myslivce, pasování na lovce](#)

Myslivecká mluva

Zvláštní mluva myslivců se začala objevovat již ve středověku. Myslivost, která byla kdysi povoláním, si - jakožto zvláštní odborná činnost vytvářela různé zvyky a obřady a také svoji mluvu. Od běžného hovorového jazyka se odlišovala a nebyla ostatnímu obyvatelstvu zcela srozumitelná. Zaslouhou buditelů a řady mysliveckých literátů se česká myslivecká mluva zachovala dodnes. Již v roce 1868 vydal F. Špatný spis "Mluva myslivecká". Následovaly práce L. Štětky, J. V. Rozmary, K. Šimana, J. Sekery a dalších. V roce 1987 byla vydána OBOROVÁ NORMA 48 0016 MYSLIVOST NÁZVY A DEFINICE.

Přesto, že je naše myslivecká mluva velmi stará, je přece živá a přizpůsobuje se měnícím se poměrům v myslivosti. Již dříve byla očištěna od výrazů necitlivě převzatých z jiných jazyků nebo nevhodně přeložených. Je doplňována novými, popřípadě vhodnějšími výrazy, odpovídajícími potřebám doby i jazykovým

pravidlům naší mateřštiny. Mysliveckou mluvou hovoří myslivci při lovech, při různých mysliveckých pracích i při všech jiných mysliveckých konáních; je používána v mysliveckých publikacích. Výstižnými termíny jsou pojmenovány různé části těla různých druhů zvěře, rozlišeno pohlaví a věk, popsány životní projevy. Svě názvy má myslivecká výzbroj a výstroj, potřeby k lovu, k chovu a další nejrůznější zařízení, způsoby lovu, rozmanitá činnost spojená s chovem a péčí o zvěř, lovecká kynologie, atd. Při porovnání české myslivecké mluvy s mysliveckou mluvou jiných národů nám nemůže uniknout její typický rys. Totiž v žádné jiné evropské myslivecké mluvě není tak jednoznačně vyjádřen kladný citový vztah myslivce ke zvěři a k přírodě. Výrazy a pojmy myslivecké mluvy mají oficiální charakter a je povinnost každého myslivce, aby tuto mluvu ovládal a stále se v ní zdokamoval. Pro každého myslivce je tudíž nezbytná příručka J. Kovaříka a C. Rakušana "Myslivecká mluva" (ČMMJ 1994, 1999). Naši myslivci se běžně zdraví pozdravem "Lovu zdar!", při slavnostnějších příležitostech "Myslivosti zdar!". Na tyto pozdravy je správná odpověď 'bud' jejich opakování nebo jen "Zdar!".

[-- zpět na myslivecké zvyky --](#)

Myslivecké odívání

Zelená barva patří k lovu odedávna. Je výbornou krycí barvou v přírodě, obdobně i některé odstíny šedé nebo hnědé barvy. Čeští myslivci chodili již v 16. století v šedém či zeleném barchánovém kabátci. Toho "kdož by je z obyčejných ostatních nepočestných lidí (ovčáků, biřiců a podobné čeledi) napodobil", trestal tehdejší zákon dokonce pokutou dvaceti kop stříbrňáků. Za tradiční myslivecké barvy bývaly považovány též kombinace zelené a hnědé a při slavnostních příležitostech kombinace zelené, černé a bílé. Střih mysliveckého oděvu se postupem času měnil a majitelé různých panství zaváděli pro své myslivce či lesníky rozličné stejnokroje; stejně tak i později zaměstnanci státního lesního hospodářství nosili jednotné stejnokroje. O tom, zda by měli nosit jednotný oděv i členové dobrovolných mysliveckých organizací, se hovořilo i psalo vícekrát. Dospělo se nejnověji k rozhodnutí, aby u nás myslivecká spolková uniforma byla pouze doporučena. To ovšem neznamená, že by myslivci měli chodit na lovy a jiné myslivecké příležitosti v ledajakém oděvu. K manuálním pracím v honitbě si oblečeme vhodný pracovní úbor. Ovšem na lovy, hony a vůbec všechny nejrůznější myslivecké podniky se dostavíme v mysliveckém oděvu. Samozřejmě uzpůsobeném - včetně pláště a obuvi - ročnímu období a momentálnímu počasí. Myslivecké odívání doplňuje pokrývka hlavy. Nejčastěji jde o klobouk zelené barvy, bez křiklavého zbarvení šňůr či pentlí. V zimě se nosíva čepice či beranice, na levou stranu klobouku se za stuhu zapichují paletky, sojčí pírká, kačírky. Štětka, která se upevňuje do zvláštního toulce poněkud dozadu, má být vlastní trofej získanou myslivcem. Vpravo se zasunuje lovecký úlomek. Přemíra různých odznaků na klobouku přestává být ozdobou, ale spíše svědčí o pochybném vkusu nositele.

[-- zpět na myslivecké zvyky --](#)

Troubení při lovech, honech a jiných mysliveckých akcích

Zvuková signalizace troubením na zvířecí roh při společných lovech byla známa již ve starověku. Od 14. století se lovecké rohy vyráběly z kovu. Byly rozličné velikosti, později zatočené do kruhu, a používaly se při různých tehdejších lovech. Koncem 17. století zavedl u nás F. A. hrabě Sporck při parforsních honech troubení loveckých signálů, krátkých to melodií, na velké lovecké rohy, zvané pikérské. Při lovech pěšky se osvědčil malý lovecký roh, zvaný borlice. V 18. století vznikl z těchto loveckých hudebních nástrojů koncertní nástroj, **lesní roh**.

Troubení používáme dnes z několika důvodů: podstatně zlepšuje organizaci a bezpečnost při lovech a honech, působí na mysliveckou etiku, dodržujeme praktický a estetický odkaz našich mysliveckých předchůdců. K troubení se obvykle používá B-trubky bez ventilové techniky, tzv. **borlice**; k dostání je i zmenšený typ tzv. kapesní borlice. Borlice se nosí na řemínku zavěšeném přes levé rameno na pravém boku. Postoje jednoho či více trubačů při troubení jsou tradiční. Nohy jsou mírně rozkročené. Před troubením drží trubač borlici v pravé ruce, roztrubem opřenou o pravý bok, levá ruka je připažena (má-li pušku zavěšenou přes levé rameno, pak trubačova levice objímá zespodu hlaveň v místě horního poutka řemenu, palec obemývá hlaveň zevně). Při troubení směřuje roztrub borlice šikmo vzhůru doprava, levá ruka (pokud trubač nemá pušku) je opřena v bok. Pokrývku hlavy si trubač při troubení ponechává.

Závazný je notový materiál (většinou podložený textem), který vytvořil **prof. Ing. A. Dyk**; vydaný byl v roce 1936 pod názvem "**Lovecké signály pro lesnici B**". Následovaly reedice.

Dykovy signály obsahují následující materiály:

- **Lovecké signály, návěští a povely** (celkem 39). Návěští se troubí k upoutání pozornosti účastníků akce před jednotlivými signály či povely ("**Pozor! Pozor!**" nebo "**Pozor si dej!**"). Signály nám něco oznamují, povely přikazují. Příklady signálů: "**Počátek honu**", "**Konec honu**", "**Počátek leče**", "**Konec leče**", "**Velká přestávka**", "**Konec přestávky**". Příklady povelů: "**Postupovat rychleji!**", "**Postupovat pomaleji!**", "**Zastavit!**", "**Pokračovat!**".
- **Pozdravy** (celkem 7). Kromě pozdravů (např. "**Lovu zdar!**", "**Všeobecné vítání**") obsahuje tento oddíl fanfáry a "**Loučení**" (při smutečním aktu).
- **Výřady a vytrubování úlovků** (celkem 11). Výstižněji by bylo možno tento oddíl nazvat "Hlaholy". Troubí se na počest ulovené zvěře. Dyk uvádí hlaholy pro jelena, srnce, daňku, muflona, kamzíka, černou zvěř, tetřeva, bažanta, pernatou zvěř, škodnou (nyní dravou) zvěř včetně lišky. Univerzálním hlaholem troubeným nejen při výřadu je "**Halali**".
- **Pochody** (celkem 6).

Slavnostní fanfára	noty 	ukázka
Lovu zdar	noty 	ukázka
Všeobecné vítání	noty 	ukázka
Počátek honu	noty 	ukázka
Konec honu	noty 	ukázka
Počátek leče	noty 	ukázka
Konec leče	noty 	ukázka
Velká přestávka	noty 	ukázka
Konec přestávky	noty 	ukázka

Pozor si dej	noty 	ukázka
Pozor	noty 	ukázka
Halali	noty 	ukázka
Zdroj : www.trubaci.cz		

Materiál Dykových "Loveckých signálů" je obsáhlý a pro praktickou potřebu je možno z něho vybrat to nejdůležitější. Uved'me si výčet příležitostí, při nichž se doporučuje používat troubení: osamělé lvy na spárkatou případně na jinou zvěř, společné lvy na drobnou zvěř - hony, společné lvy na černou (spárkatou) zvěř, přijímání mezi myslivce, pasování na lovce, akce v myslivcově běhu života (včetně rozloučení), různé společenské myslivecké podniky (zkoušky z myslivosti, zkoušky a výstavy loveckých psů, soutěže v lovecké střelbě, výstavy trofejí a jiné myslivecké, významné schůze).

A nyní konkrétně, kdy a co by se mělo troubit při některých těchto akcích.

Osamělé lvy na spárkatou případně na jinou zvěř

Před předáním úlomků: "Lovu zdar". Po jejich udělení: "Hlahol příslušného druhu zvěře".

Společné lvy na drobnou zvěř - hony

Na shromaždišti před nástupem: "Svolávání všech". Po nástupu: "Všeobecné vítání". Po uvítání a vydání pokynů: "Lovu zdar" a "Počátek honu". Při zahájení leče: "Počátek leče". V průběhu leče možno troubit různé povely ("Postupovat pomaleji!", "Zastavit!", "Pokračovat!", aj.). Při ukončení leče: "Konec leče". Podle potřeby: "Odložit zvěř" (na výlož) a "Svolávání všech". Přestávka k občerstvení se oznámí troubením: "Velká přestávka", její ukončení signálem: "Konec přestávky". Před výřadem možno troubit: "Svolávání všech". Po nástupu: "Lovu zdar". Při závěrečném projevu možno troubit "Hlahol příslušného druhu zvěře" (podle Dykových signálů přichází v úvahu bažant, zvěř pernatá a škodná - dravá). Jinak je možno vždy na konci projevu troubit univerzální hlahol "Halali", kterým uctíme všechnu zvěř. Na ukončení (např. po rozdělení zvěře) "Konec honu".

Společné lovy na černou (spárkatou) zvěř

Možno použít téhož schématu, jak je uvedeno při honech, obměna nastane při výřadu. Po závěrečném projevu následuje předání úlomků. Poté by se měl troubit (namísto "Halali") "Hlahol černé zvěře" (hlahol jiné spárkaté zvěře), popřípadě "Hlahol škodné (dravé) zvěře", byla-li ulovena. Na ukončení: "Konec honu". Po výřadu může být uspořádán ceremoniál pasování na lovce.

Přijímání mezi myslivce

Na zahájení ceremoniálu: "Pozor! Pozor si dej!". Ke stolku přistoupí myslivec, který provádí přijímání, a uchazeč. Troubí se "Lovu zdar". Ihned po provedeném ceremoniálu: "Halali". Na ukončení "Lovu zdar".

Pasování na lovce

Na zahájení ceremoniálu: "Lovu zdar". Ihned po pasování: "Hlahol příslušného druhu zvěře" a "Halali".

Různé společné myslivecké podniky

Při zahájení: "Všeobecné vítání". Po zahajovacím projevu, vydání pokynů: "Lovu zdar". Před zakončením akce "Svolávání všech". Před závěrečným projevem: "Lovu zdar". Na ukončení: "Halali". Dosud se u nás při honech často dávají povely kapesní jednotónovou trubkou, tzv. **povelkou**. Povelky musí být předem dohodnuty a oznámeny při nástupu. Nejčastěji se používá následujících povelů (význam nutno přizpůsobit druhu honů):

- 1krát dlouze /-/: vpřed, začátek leče, začátek střelby;
- 2krát dlouze /- -/: stát, vyrovnat řadu, honci do kruhu a střelci střílejí jen z kruhu;
- 3krát dlouze /- - -/: nestřílet do leče, honci ženou leč zpět;
- 4krát dlouze /- - - -/: konec leče, konec střelby;
- vícekrát krátce / /: zvěř na výlož, svolávání všech.

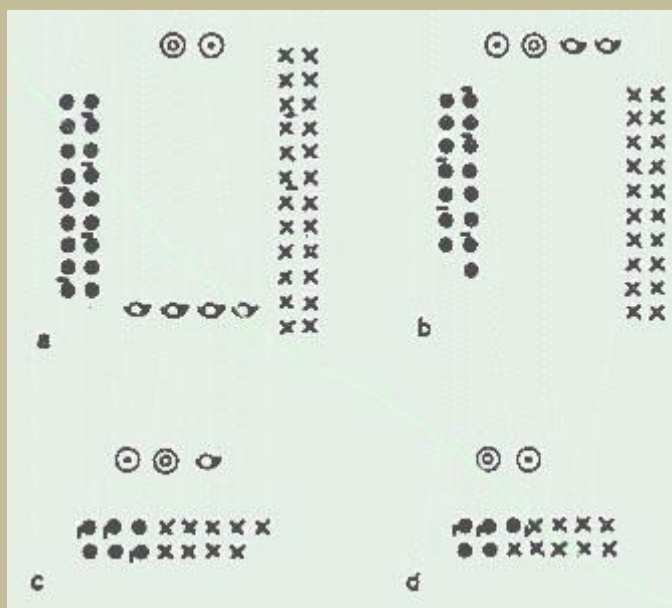
[-- zpět na myslivecké zvyky --](#)

Zvyky při lovech a honech

Organizační zásady

Míníme tím uspořádání nástupních útvarů při zahájení a při ukončení společného lovu na černou (spárkatou) zvěř či společného lovu na drobnou zvěř - honu. Vhodné nástupní útvary při zahájení jsou na obrázku. Při více účastnících lovu použijeme schémat **a** nebo **b**, při málo účastnících schémat **c** nebo **d**. Pod pojmem "předseda MS (mysliveckého sdružení je míněn též např. představitel lesního úřadu, nájemce honitby, apod., pod pojmem "myslivecký hospodář" též vedoucí honu. Nástupní útvary účastníků při ukončení společného lovu jsou v podstatě obdobné.

Nástupní útvary při společných lovech

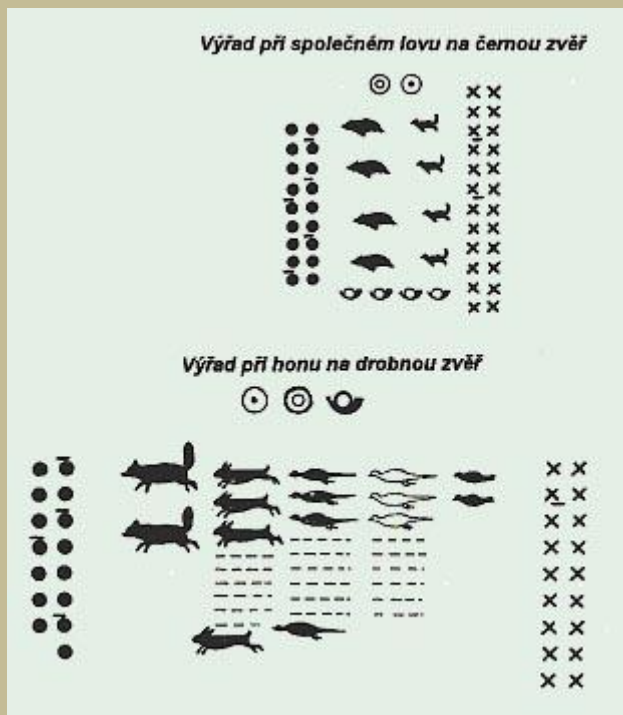

Vysvětlivky:

- dva kruhy - předseda MS, starosta HS
- kruh s puntíkem - myslivecký hospodář, vedoucí honu
- trubka - trubač,
- černý puntík - střelec,
- černý puntík s čárkou - střelec se psem,
- X - honec,
- X s čárkou - honec se psem /psovod/.

Výlož a výřad

Při společném lovu je každá leč ukončena **výloží**; dává se tak najevo, že se eviduje všechna ulovená zvěř, nic se nezatajuje. Zvěř se na výloži klade na pravý bok, každý desátý kus - počítáno odprava doleva z pohledu od běhů - se povytáhne. Při společném lovu na černou (spárkatou) zvěř se na výloži úlomky (poslední hryz a lovecký) předávají zřídkka; častěji až na výřadu. Nejpozději na výloži se ošetří úlovek, provede vývrh. Při honu se zvěř klade odděleně podle druhu, případně i pohlaví, úlovky se ošetří (vymáčkání zajíců, popřípadě vyháčkování pernaté zvěře). Každý společný lov je ukončen **výřadem**, povinně jsou přítomni všichni účastníci. Nástupní útvary a položení ulovené zvěře jsou na obrázcích. Předseda MS, starosta HS a vedoucí lovu se postaví ke hřbetní straně zvěře, trubači vedle či naproti. Proti hlavám zvěře se postaví střelci, honci u běhů zvěře. Zvěř na výřadu se klade na chvojí (při vodních honech na rákos) nebo na trávu a z klestu se kolem upraví lem. Zvěř se pokládá na pravý bok, každý desátý kus se povytáhne, počítá se odprava doleva z pohledu od běhů. V rozích výřadu se mohou zapálit ohně. Zvěř na výřadu se nepřekračuje. Při společných lovech na černou (spárkatou) zvěř se na výřad kladou kusy podle hmotnosti případně odděleně podle pohlaví, řada je vyrovnána podle hlav zvěře. Byla-li ulovena též dravá zvěř (např. liška), klade se do další řady; lišce se natáhne oháňka kolmo od těla. Zvěř má v ryjích (svíracích) vsunuty úlomky - poslední hryz, popřípadě na komorách položeny vlastnické úlomky.

Při honech začíná každý druh zvěře na výřadu samostatnou řadou. Do čela se klade liška (s oháňkou nataženou kolmo od těla). Jinak dravá zvěř (nejprve srstnatá, potom pernatá) patří až na konec výřadu. Pořadí zvěře je tradiční, nejprve zvěř srstnatá, potom pernatá (bažanti oddělení podle pohlaví), při vodních honech divoké husy, divoké kachny (nejprve velké druhy) a lysky.

Úlomky

Úlomky symbolizují spojení myslivce s přírodou. Rozeznáváme několik druhů úlomků, a to třívýhonkový, jednovýhonkový a pětivýhonkový. Jde o ulomenou - nikoliv uříznutou - větvíčku jehličnaté či listnaté dřeviny, její koncové rozvětvení (u úlomku třívýhonkového o třech koncích, u úlomku pětivýhonkového celkem pět výhonků) či její konec (úlomek jednovýhonkový). Úlomky mají být velikosti dlaně, pětivýhonkový o něco větší. Odlomí se z dřeviny poblíž ulovené zvěře, dnes již nezáleží na tom, z jaké; dříve i pro toto platila přísná pravidla. Ani dnes však nepoužíváme dřevin cizokrajných nebo chráněných. Úlomky se dávají po úspěšném lovu veškeré spárkaté zvěře obojího pohlaví, ze zvěře pernaté po ulovení tetřeva, tetřívka; jeřábka,

divokého krocana, bažanta královského, dále za medvěda, vlka, rysa, divokou kočku, jezevce a lišku. Některá zvěř zde vyjmenovaná je však hájena.

Úlomky - poslední pocta zhaslé jelení zvěři

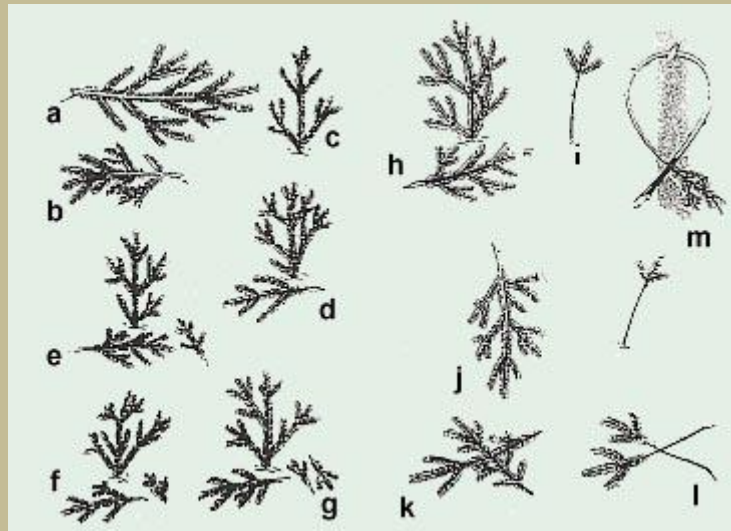
Zhaslou zvěř položíme podle tradice na pravý bok. **Třívýhonkové úlomky** bereme obvykle dva. Jeden vsune lovec lícem nahoru (k větrníku) a ulomeným koncem zvěři do svíráku ("poslední hryz") či klovice ("poslední zob") jako poslední pozdrav rodné honitby. U šelem se tento úlomek nepoužívá. Další třívýhonkový úlomek, lehce otřený o barvu vstřelu či výstřelu, si lovec zasune za stuhu na pravou stranu klobouku a nosí jej až do konce téhož dne. Tento lovecký úlomek je znamením šťastného výsledku lovu. Jednovýhonkový a pětivýhonkový úlomek se dnes používá jen zřídka, poněvčí v jeleních oblastech. **Jednovýhonkový úlomek** (říkalo se mu vstřelový) se vsunul spárkaté zvěři do střelné rány na levém (obnaženém) boku. Jeho prapůvodní význam byl hygienický, měl zabránit, aby se do rány nedostal hmyz. **Pětivýhonkový úlomek** se pokládá na komoru spárkaté zvěře na znamení řádného mysliveckého ulovení; říkalo se mu úlomek vlastnický. U samčí zvěře směřovala ulomená část snítky k paroží, u samičí zvěře vrcholová část k hlavě. Je-li lovec sám, pak všechny úlomky udílí on. Jde-li s lovcem průvodce, pak tento dává všechny úlomky. Lovecký úlomek odevzdá následovně. Lovec stojí na straně paroží (slechů, temene hlavy), průvodce naproti, oba mají smeknuto. Předávání se děje nad hlavou složeného kusu; průvodce podává levou rukou na klobouku (služební čepici) úlomek lícem vzhůru, ulomeným koncem směrem k lovcovi. Na úlomek, otřený v barvě, se mohou položit kelce, které průvodce předtím vyňal jelení zvěři. Předávání úlomku pouze rukou není vhodné, ostatně při lovech pokrývka hlavy patří k mysliveckému ústrojí. Předávání úlomku na tesáku nepřichází dnes prakticky v úvahu. Průvodce doprovodí předávání úlomku krátkým proslovem, např.: "Pane X., blahopřeji vám k ulovení tohoto jelena a přijměte podle staré myslivecké tradice úlomek, lovu zdar!" Lovec drží klobouk také v levé ruce, pravíci převezme úlomek a zasune si ho za stuhu na pravou stranu klobouku. Svou vděčnost vyjádří průvodci tím, že jeden boční výhonek z úlomku odlomí, vrátí stejným způsobem na klobouku průvodci s poděkováním: "Pane Y., děkuji vám, že jste mě přivedl k ráně a přijměte, prosím, část úlomku, lovu zdar!" Průvodce si část úlomku zasune též na pravou stranu klobouku a podají si pravice. Byl-li nutný dosled, předává lovcovi úlomek vůdce psa. Lovec odlomí jednu postranní snítku z úlomku, předá ji zpět vůdci, který ji může zastrčit psovi za obojek. Je-li přítomen lovecký průvodce, předá mu lovec druhý postranní výhonek.

Při čekání a na šoulačce náleží střelci úlomek za každý střelený kus, byť jich ulovil i více v témže dni. Podle myslivecké etiky však nemá lovec střílet na další kus zvěře, pokud by nebyl předchozí případně dosledován. Lovecký úlomek si může šťastný střelec uschovat. Zastrčí ho - konzervovaný - za trofej na zeď. Konzervace se provádí buď nastříkáním bezbarvým lakem nebo vysušením v jemném horkém písku. Úlomek se obrátí špičkou dovnitř nádoby, pomalu se nasype horký písek až je úlomek pokryt, ponechá se tak do druhého dne, poté se písek opatrně vysype. Ovšem praktičtější je uschovat úlomky pouze dočasně a sice s přívěskem, na kterém je napsán druh zvěře, datum a místo ulovení, ve zvláštní krabici. Na Silvestra myslivec krabici otevře, bere úlomky jeden po druhém, zavzpomíná si, a potom je spálí. Při společných lovech se též používají úlomky. Pojednáme o tom v příslušných kapitolách. Ještě si připomeneme jejich používání při jiných příležitostech: Úlomky (třívýhonkovými) se mohou myslivci zdobit i při různých mysliveckých podnicích (zkoušky loveckých psů, střelecké soutěže, aj.). Jde o tzv. **stavovské úlomky** a nosí se na levé straně klobouku. Tzv. poslední úlomek (třívýhonkový) si dávají myslivci také na levou stranu klobouku, doprovázejí-li zemřelého druha. Potom své úlomky vhadují do hrobu jako "poslední

pozdrav". Při kremaci položí poslední úlomek opatřený černým flórem ke katafalku, řečník hovořící za mysliveckou organizaci.

Zálomky

Používáním zálomků se lovci dorozumívali jako němou mysliveckou mluvou již v dávných dobách. Nezasvěcení těmto znamením nerozuměli.

Zálomek:

a - hlavní, b - směrový, c - nástřelový, d - stopový, e - příčný /jelen odskočil doleva/, f - laň odskočila doleva, g - směr odskoku laně nebyl pozorován h - stopový, i - stanovištní, j - směrový, k - čekací, l - skončení čekání, m - výstražný.

Později bylo používání zálomků včleněno do loveckého ceremoniálu a stalo se součástí mysliveckých zvyků. Zálomky odlišujeme od úlomků. Jsou to sice rovněž větvičky (uříznuté, ulomené, někdy pouze nalomené či zalomené), kterými však značíme určitá místa. Je škoda, že v současnosti se používají jen řídkce, obvykle pak v jeleních oblastech. Zálomky se mohou používat jak při lovech osamělých, tak i společných; jsou znázorněny na obrázcích. Hlavní zálomek (**obr. a**) má délku paže, jeho osní průběžná část je ostrouhána z kůry po líci i po rubu, aby se lišil od jiných náhodně spadlých větví. Pokládáme jej rubem, tj. spodní stranou nahoru, nebo jej zavěšujeme (viditelně rubovou stranou) na nápadném místě. Znamená "pozor", informuje, že je zde něco důležitého, a že máme hledat další značky. Směrový zálomek (**obr. b**) má délku předloktí, je také ostrouhán z kůry po líci i po rubu. Lomem (uříznutou částí) ukazuje směr cesty nebo k určitému místu (např. dosledované zhaslé zvěři). Tyto zálomky pokládáme rubem nahoru, jeden od druhého na dohled nebo i častěji. Někteří naši autoři označují tento zálomek nesprávně jako "úvodní".

Nástřelovým zálomkem (**obr. c**) označujeme nástřel. Měl by se používat vždy, zvláště pak střílíme-li např. za soumraku a případný dosled zvěře je nutno odložit na ráno. Stál-li kus u stromu (nebo keře), nalomíme či zalomíme větev na tomto stromě. Stála-li zvěř na volném prostranství, zapícheme lomem kolmo do země neostrouhaný zálomek délky paže. Další dva druhy zálomků (stopový a příčný) se někdy též používají na nástřelu. Stopový zálomek (slednice) je větvička velikosti ruky položená rubem nahoru před nástřelovým zálomkem. Ulomená část se nožem zaostří a tímto koncem ukazuje směr odskoku samčí zvěře (**obr. d** - jelen odskočil doprava). U samičí zvěře ukazuje směr odskoku rostlý konec (**obr. h** - laň odskočila doprava). Aby nedošlo k mýlce, klademe za tento stopový zálomek (na opačnou stranu, než zvěř odskočila) ještě příčný zálomek velikosti prstu. Položíme jej rubem nahoru, ulomený a nožem zaostřený konec směřuje ke stanovišti střelce (**obr. e** - jelen odskočil doleva, **obr. f** - laň odskočila doleva). Nepozoroval-li střelec po ráně směr odskoku zvěře (např. pro nepřehledný terén), položí stopový zálomek a k němu dva příčné zálomky, jejichž ulomené (nožem zaostřené) konce směřují u prvního ke stanovišti střelce, u druhého obráceně. Tyto dva zálomky klademe na opačný konec stopového zálomku, než který označuje pohlaví zvěře (**obr. g** - směr odskoku laně nebyl pozorován).

Stanovištní zálomek (**obr. i**) používáme pro označení stanoviště střelce po výstřelu při lovu na spárkatou zvěř, anebo jimi předem označujeme stanoviště střelců při společných lovech černé (spárkaté) zvěře nebo při honech. Je velikosti paže, má olámané větvičky až na několik koncových; na stanovišti je zapíchnut kolmo do země. Jde-li o společné lovy, může být k němu přiložen směrový zálomek, ukazující směr odchodu po skončení leče (**obr. j**). Střelec stojí na stanovišti tak, že má před sebou stanovištní zálomek, za sebou směrový. Výstražný zálomek neboli výstražka (**obr. m**) buď upozorňuje na nějaké zařízení nebo na nebezpečí (např. natažený sklopec), anebo zálomek umísťujeme tam, kam nechceme, aby v daný čas chodili jiní (např. obsazený posed při čekané). Je to zálomek velikosti paže, ostrouhaný z kůry až na několik koncových větviček. Ohneme jej do oblouku tak, že nad místem lomu (uříznutí) uděláme zářez a vsuneme do něho vrcholovou část. Zálomek umístíme nápadně, nejlépe zavěsíme na kmen.

Čekací zálomek neboli čekalka (**obr. k**) se používá tehdy, jestliže jsme si dali s někým sraz na určitém místě a byli jsme nuceni se na chvíli vzdálit; znamená tedy "počkej zde!". Jsou to dva zálomky velikosti paže; neostrouhané, položené křížem rubovou stranou nahoru. Nemůže-li ten druhý čekat, uláme větvičky zálomku až na několik koncových, načež zálomky opět položí křížem (**obr. l**). Třemi čekacími zálomky položenými vedle sebe označujeme shromaždiště při honu. To označujeme též třemi stanovištními zálomky zapíchnutými do země do půdorysu trojúhelníku. Horní konce svážeme dohromady, takže vznikne jakási trojboká "pyramida". Používání zálomků má svůj praktický význam. Je jednoduché a bylo by vhodné, kdyby jejich použití doznalo i v dnešní době většího rozšíření. Nikdy však nezapomínejme všechny zálomky po použití odstranit.

Lovecké právo

Pojmem "lovecké právo" se rozumí jedlé vnitřnosti spárkaté zvěře (drob). Náleží k němu jazyk, srdce, plíce, játra, slezina, ledviny, popřípadě tuk (běl), který lze rukou oddělit. Patří podle tradice střelci, který zvěř ulovil a vyvrhl. Jestliže však kus vyvrhoval lovecký průvodce, náleží lovecké právo jemu. Hlava s trofejí se obvykle ponechává střelci. Pokud si ji odnáší nevypreparovanou, náleží mu i mozek. Jinak je mozek součástí loveckého práva a v případě, že zvěř vyvrhoval a trofej preparoval průvodce, náleží jemu. Podobně je tomu i u holé zvěře. Pokud se kus holé zvěře odevzdá k prodeji a jde s celou hlavou, pak tedy samozřejmě bez vynětí mozku.

První kule a poslední brok

Při společných lovech platí zásada "první kule, poslední brok". Střílelo-li např. na divoké prase více lovců, je kus přiřčen tomu lovcovi, jehož zásah zvěř smrtelně zranil, byť i kus nepadl v ráně a musel být proveden dosled. Tato rána se považuje za "první kuli". Nemusí být první v pořadí, jestliže zvěř byla předchozími zásahy jen poraněna. Další případné zásahy - po "první kuli" - platí za rány dostřelné. Zjišťuje se to na zhaslé zvěři a ve sporných případech rozhoduje vedoucí lovu. "Poslední brok" při honech znamená, že lovcem střelené zvěře je poslední střelec, který na kus střílel a po jehož ráně kus klesl a zhasl. Nepočítá se ovšem tzv. "střelení do hrobu" (na již zhaslou zvěř).

Stráž u zhaslého kusu

Poslední poctou ulovené zvěři při osamělém lovu je "stráž u zhaslého kusu". Jde o chvíli pozdržení se u střelené zvěře a zamyšlení, o okamžiky splynutí s přírodou, kdy lovec znovu v duchu prožívá úspěšný lov. Tento zvyk má kromě morálního i praktický význam, kus může totiž vychladnout. Na ulovenou zvěř samozřejmě nesedáme, ani při fotografování na ni neklademe nohu.

Popis zvyků po úspěšném osamělém lovu (spárkaté) zvěře

Připomeňme si nejprve pravidla myslivecké etiky při lovu: bezvýhradně dodržovat pokyny loveckého průvodce; na požádání přezkoušet nastřelení zbraně; střílet na přiměřenou vzdálenost a mířit "myslivecky" (na komoru); nestřílet jako první samičí kus vodící mláďde; nestřílet na vedoucí kus v tlupě; účastnit se případného dosledu; trofej pečlivě vypreparovat.

Předpokládejme, že lov byl úspěšný, střelený kus zhasl v dohledu, nemuseli jsme ani použít záloмок, ani provést dosled. Došli jsme ke zhaslé zvěři a nyní následuje předávání úlomků, tak jak jsme o tom pojednali, popřípadě troubení a ošetření úlovku. Troubení. Před předáním úlomků se může u uloveného kusu troubit "Lovu zdar", po jejich udělení hlahol příslušného druhu zvěře. To se však dnes již téměř neprovádí. A. Dyk ve své příručce "Lovecké signály pro lesnici B" uvádí hlaholy (vytrubování úlomků) pro jelena, daňka, muflona, kamzíka, srnce, černou, tetřeva, pernatou a škodnou (dravou zvěř). Tento krásný myslivecký zvyk by měl být prováděn alespoň při tzv. pasování na lovce. Každý myslivec musí úlovek patřičně ošetřit, tj. má umět zvěř vyvrhnout, stáhnout a rozrušit. Tyto úkony však nepatří k mysliveckým zvykům, nýbrž k mysliveckým dovednostem, jak o tom pojednáme v příslušné kapitole. O "loveckém právu" a "stráži u zhaslého kusu" jsme se již zmínili. Silné kusy spárkaté zvěře přepravujeme z honitby obvykle na vozidle. Dbáme na to, aby hlava směřovala dozadu. Ulovenému kusu tak chceme umožnit "poslední rozloučení" s honitbou.

Popis zvyků při společném lovu na černou (spárkatou) zvěř

Na shromaždišti se troubí "Svolávání všech". Účastníci lovu se seřadí do vhodného nástupního útvaru. Po nástupu se troubí "Všeobecné vítání". Přítomní mají mít smeknuty klobouky (uniformovaní salutují). Uvítací proslov přednese předseda MS (představitel lesního personálu, nájemce honitby, apod. - proslov je nutno dle toho upravit): "Vážení střelci a honci, jménem našeho mysliveckého sdružení vás všechny srdečně vítám na dnešním společném lovu černé zvěře. Vedoucím lovu je myslivecký hospodář, který vydá další pokyny. Přeji vám Lovu zdar!" Poté si přítomní pokryjí hlavu. Slova se ujme vedoucí lovu, pokyny mají obsahovat následující údaje: způsob lovu, počet lečů, druh lovené zvěře (kromě černé i dravé), upozornění na bezpečnostní pravidla při zacházení se zbraní (kontrola zbraní, průkazů zbraní, loveckých lístků, zbrojních průkazů), způsob používání psů (kontrola lovecké upotřebitelnosti), používání zvukových signálů, informace o přestávce a občerstvení, aj. Nakonec též popřeje účastníkům "Lovu zdar". Před tímto přáním vedoucí lovu smekne klobouk, což učiní i ostatní. Troubí se "Lovu zdar" a "Počátek honu". Uvítací proslov nutno přizpůsobit okolnostem.

Při zahájení leče se troubí "Počátek leče", při ukončení "Konec leče". Stanoviště střelců mají být označena stanovištními (popřípadě i směrovými) zálomkami. Po střelbě na zvěř, jestliže odskočila, neopomeňme použít nástřelového zálomku (popřípadě i dalších). Při společných lovech platí zásada "první kule, poslední brok". Podle toho, jak je lov organizován, může se u výložce troubit "Svolávání všech". Úlomky (poslední hryz a lovecký) se na výložce předávají zřídkem, častěji až na výřadu. Ošetření úlovku (vyvržení) se obvykle provádí na místě ulovení, řidčeji na výložce. Přestávka k občerstvení se oznámí troubením "Velká přestávka", její ukončení signálem "Konec přestávky". Před výřadem možno troubit "Svolávání všech". O výřadu jsme již pojednali.

Po nástupu se troubí "Lovu zdar" a účastníci smeknou klobouky. Následuje závěrečný projev vedoucího lovu. Uvede kolik a jaké zvěře bylo uloveno a jak lov probíhal. Nyní následuje předávání úlomků šťastným střelcům; provádí to vedoucí lovu. Střelec dostane, ať ulovil jakýkoliv počet černé zvěře, pouze jeden lovecký úlomek. Druhý - z jiné dřeviny - by obdržel jen při střelení jiného druhu zvěře (např. dravé). Troubí se "Hlahol černé zvěře", popřípadě "Hlahol škodné (dravé) zvěře", nebo univerzální hlahol "Halali". Potom vedoucí lovu (nebo předseda MS či jiný představitel) poděkuje honcům za práci a střelcům za účast, popřípadě pozve na "poslední leč" (na příští lov). Na závěr pozdraví "Lovu zdar". Troubí se "Konec honu". Po výřadu může být uspořádán ceremoniál pasování na lovce.

Popis zvyků při honu na drobnou zvěř

Ze zásad myslivecké etiky připomínáme: dodržování pokynů vydaných vedoucím honu; chování na stanovišti či v řadě; střílet na přiměřenou vzdálenost, na zvěř bezpečně obeznanou; nestřílet zajíce v loži, bažanty na hřadu či na zemi, kachny na vodě; neustřelovat zvěř sousedovi; nestřílet po odtroubení leče. Před nástupem k zahájení lovu se na shromaždišti troubí "Svolávání všech". Účastníci honu se seřadí do některého z nástupních útvarů. Po nástupu se troubí "Všeobecné vítání", přítomní mají smeknuto (uniformovaní salutují). Přítomné uvítá předseda MS (či jiný představitel) obdobným proslovem jako při společném lovu černé zvěře. Po jeho přání "Lovu zdar" si přítomní pokryjí hlavu. Poté vydá vedoucí honu pokyny, které mají obsahovat

následující údaje: způsob honu, počet lečí, druh lovené zvěře, upozornění na bezpečnostní pravidla při zacházení se zbraní (kontrola zbraní, průkazů zbraní, loveckých lístků, zbrojních průkazů), způsob používání loveckých psů (kontrola lovecké upotřebitelnosti), používání zvukových signálů, informace o přestávce a občerstvení, aj. Před závěrečným přáním "Lovu zdar" vedoucí honu smekne; což učiní i ostatní. Troubí se "Lovu zdar" a "Počátek honu". Při zahájení leče se troubí "Počátek leče", po ukončení "Konec leče". V průběhu leče možno troubit různé povely. Při naháňkách mohou být stanoviště střelců označena stanovištními (popřípadě i směrovými) zálomkami. Nástřelovými zálomkami se mohou - pro ulehčení dohledávky označit místa, kde byla zvěř poraněna. Při honech platí zásada "první kule, poslední brok".

Podle potřeby se může troubit "Odložit zvěř" (na výlož) a podle způsobu honu u výložu "Svolávání všech". Na výložu se úlovky ošetří. Ulovená zvěř se klade na pravý bok, odděleně podle druhu a pohlaví, každý desátý kus se povytáhne, počítá se odprava doleva z pohledu od běhů. Přestávka k občerstvení se oznámí troubením "Velká přestávka", její ukončení signálem "Konec přestávky". Před výřadem zvěře možno troubit "Svolávání všech". O uspořádání výřadu jsme již pojednali.

Po nástupu se troubí "Lovu zdar", účastníci smeknou. Vedoucí honu sdělí přítomným výsledek honu. Uvede kolik a jaké zvěře bylo uloveno, jak hon probíhal a jakým způsobem bude po výřadu zvěř rozdělena. Střelci lišky předá lovecký úlomek. Někdy je zvykem předat úlomek i nejúspěšnějšímu střelci drobné zvěře ("králi honu"). Může se troubit "Hlahol příslušného druhu zvěře" (podle Dykových signálů přichází v úvahu bažant, zvěř pernatá a škodná - dravá). Poté vedoucí honu (nebo předseda MS či jiný představitel) poděkuje honcům za práci a střelcům za účast, popřípadě pozve na "poslední leč" (na příští hon) a na závěr pozdraví "Lovu zdar". Troubí se "Halali". Po rozdělení zvěře se troubí "Konec honu". Účast na "poslední leči", družném mysliveckém posezení, je pro účastníky honu nepsaným zákonem.

[-- zpět na myslivecké zvyky --](#)

Zvyky při poslední leči

Po ukončení společného lovu na drobnou zvěř se obvykle pořádá **poslední leč**, tj. přátelská schůzka všech účastníků honů; nemusí se ovšem konat po každém honu. K účasti na poslední leči pozve ve svém projevu u výřadu vedoucí honu a obvykle je případné konání oznámeno na pozvánkách k honu. Poslední leč se koná v lovecké chatě, v klubovně, nejčastěji pak v oddělené místnosti hostince; výčep není vhodným prostředím. Stěny místnosti se vyzdobí trofejemi, chvojím, které může být i ve vázách, stoly se okráší úlomkami. Při zvlášť slavnostních posledních lečích, kdy na stolech je již předem prostřeno, se u každého příboru položí malý úlomek, který si účastník vetkne do knoflíkové dírky. Avšak než se zasedne ke stolům, je nutno zajistit, aby zbraně byly v bezpečí a postarat se o lovecké psy. Účastníci musí mít možnost se umýt a upravit. Předem musí být oznámeno jak bude uhrazeno jídlo, případně nápoje. Pokud by bylo pořádáno při poslední leči "přijímání mezi myslivce", pak je lépe uspořádat tento ceremoniál ještě před podáváním jídla.

Společné občerstvení zahajuje nejvyšší přítomný myslivecký představitel krátkým proslovem. Přivítá na poslední leči, poděkuje vedoucímu honu a ostatním za námahu vynaloženou na organizaci honu, hostům za účast, znovu oznámí výřad, jmenuje nejúspěšnějšího střelce. Během proslovu se roznesou nápoje k přípitku. S pozdravem "Lovu zdar!" řečník na skončení svého proslovu připije, ostatní připíjejí s odpovědí "Zdar!". Jak známo, **myslivci připíjejí na zdar lovu** a myslivosti levou rukou. Původ tohoto zvyku není dosud objasněn, pravděpodobně pochází z renesanční či barokní doby, kdy byla zaváděna řada dalších loveckých ceremoniálů. Při štvanicí a parforsním honu a drželi v pravicích jezdci na koních otěže, psodvodi vodítka smečky psů; přípitek se pak musel přizpůsobit, číše se držela levicí. Ostatně levá strana těla, kde je umístěno srdce, byla vždy považována za významnější, čestnější. Na poslední leči se rokuje o uplynulém honu, přetřásají se hony minulé, vzpomíná se na různé příhody většinou žertovné, ale poslední leč by měla být i výměnou zkušeností, odbornou mysliveckou diskusí. V družné zábavě zazní myslivecké písně, nechybí myslivecký humor a "**myslivecká latina**". Sklon k obohacování a romantizaci zážitku není nikde tak zakořeněn a vyjádřen jako v nejstarším zamřstnání člověka, v lovectví. Myslivecká latina je slovní či výtvarné zobrazení lovu, lovce,

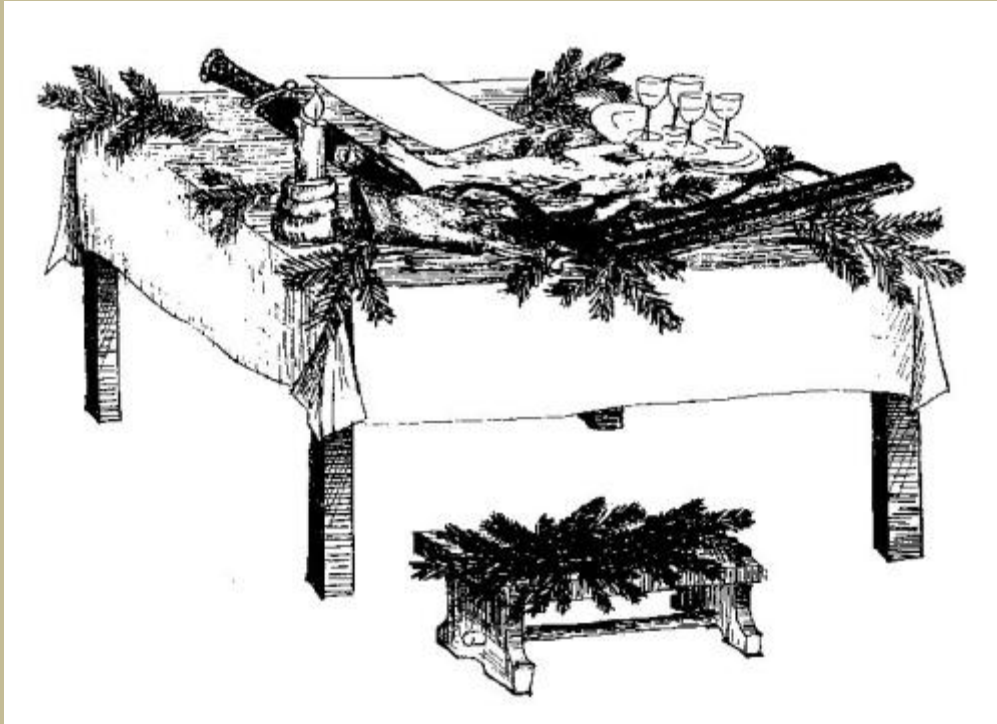
zvěře, které více či méně neodpovídá skutečnosti, ale na první pohled se nejeví jako nepravděpodobné. Nesmí tradovat pověrečné představy, zakrývat vlastní chyby, sloužit k vychloubačství. Myslivecká latina nemá mít jiný účel, než potěšit, pobavit, udělat jiným radost. Má být proto výtvořem z pravdy a snu, z reality a poezie.

Někdy se při poslední leči koná "**myslivecký soud**". Trestá žertovným způsobem účastníky honu, kteří se dopustili přestupků proti mysliveckým zvykům. Soudní stůl v čele místnosti je ozdoben úlomky. Zasedne za něj soudce a dva přísedící. Jejich výběr je předpokladem úspěšného průběhu. Musí jít o zkušené myslivce, schopné vést stručně, vtipně a taktně jednání. Žalobce - který během honu pozoroval účastníky a sepisoval si jejich provinění - oznámí soudu provinilce, a ten je vyzván, aby se dostavil k soudcovskému stolu. Žalobce může poklesky žertovně zveličovat; provinilec se stejným způsobem obhajuje. Také souzení, které nemá trvat příliš dlouho, je třeba vést v humorném tónu. Soud poté udělí různé tresty. Provinilec musí např. zazpívat mysliveckou písničku, vyprávět mysliveckou anekdotu, napodobit hlasy zvěře, splnit jiný zábavný úkol. Není vhodné žádat zaplacení peněžité pokuty a je naprosto pochybné vyměřovat tresty v dávkách alkoholu. Myslivecký soud musí mít vždy, byť i pod žertovnou rouškou, výchovný účel. Pokud se poslední leč koná za účasti veřejnosti a následuje po ní taneční zábava, nutno předem pečlivě připravit program pro zpestření, např. zpěvní výstupy, vyprávění mysliveckých příběhů a anekdot, soutěž s mysliveckou tematikou; obvykle nechybí tombola se zvěřinou.

[-- zpět na myslivecké zvyky --](#)

Přijímání mezi myslivce, pasování na lovce

Přijímání mezi myslivce je myslivecký zvyk, obdoba bývalého "vyzbrojení" či "ozbranění" nebo "přijetí v počet myslivců", prováděné ještě v 19. století. Nutno si uvědomit, že je nesprávné používat názvu "pasovat na myslivce", tj. z úplného nováčka - absolventa zkoušky z myslivosti "udělat myslivce". Myslivec se z něho stane až v průběhu mnoha let praxe. Zásadně proto používáme termínu "přijímání mezi myslivce". Ovšem od tohoto ceremoniálu nutno odlišovat "pasování na lovce". Popisujeme způsob provádění "přijímání mezi myslivce", který je přizpůsoben dnešním poměrům, logicky uspořádán, organizačně propracován, v praxi se osvědčil a koná se při zkouškách.

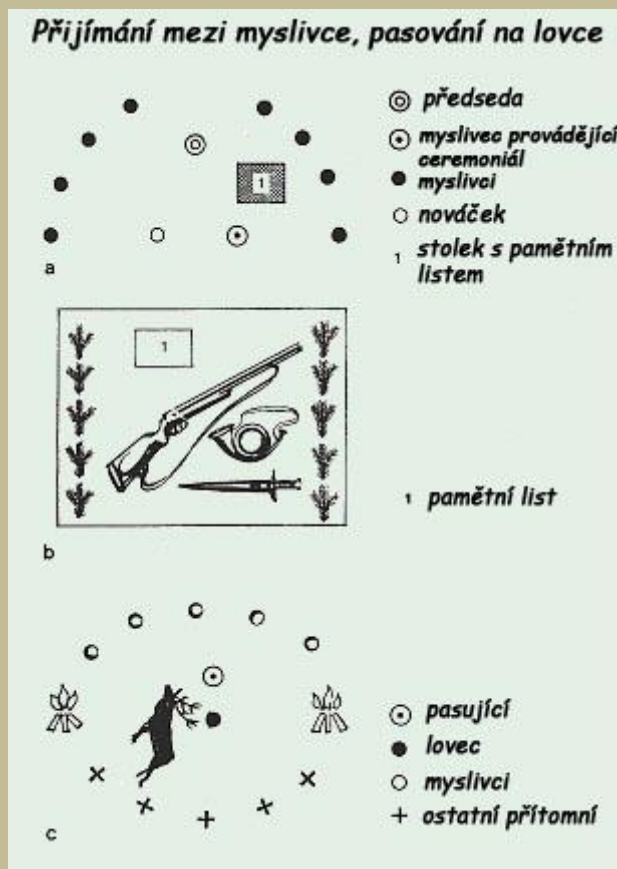

Nejobvykleji je po zkouškách z myslivosti tímto slavnostním způsobem přijat mezi myslivce absolvent, který měl při zkouškách nejlepší prospěch. Po rozdání vysvědčení je v čele sálu připraven stůlek, pokrytý bílým či zeleným ubrusem, ozdobený úlomkou, křížem šikmo položenou kulovnicí a brokovnicí, jejichž pažby směřují do sálu; stačí i jedna zbraň. Dále je na stolku tesák (ceremoniál lze provádět jen tesákem), případně borlice a vyplněný pamětní (přijímací, pasovací) list. Za stolkem stojí předseda mysliveckého spolku, v půlkruhu za ním funkcionáři, poněkud stranou trubač. Po pravé straně - z pohledu od stolku do sálu - stojí v řadě zkušební komisaři, po levé straně absolventi (přijímaný jako první, vedle něho stojí myslivec, pověřený provedením ceremoniálu), naproti stolku korona.

Troubí se "Pozor! Pozor si dej!" (Dykovy signály). Z řady nastoupených absolventů přistoupí před stůlek předseda (člen) kulturně propagační komise (či jiný pověřený - obvykle zasloužilý - myslivec) provádějící přijímání, s absolventem po levém boku. Troubí se "Lovu zdar". Promluví přijímající: "Pane předsedo, přátelé myslivci! Pan X. Y. absolvoval kurz pro zkoušky z myslivosti, praxi prováděl v mysliveckém sdružení Z., které kladně hodnotilo jeho práci. Zkoušky vykonal s nejlepším prospěchem vůbec ze všech uchazečů. Zaslouží si proto té cti, aby byl slavnostním způsobem přijat mezi myslivce. Pane X. Y. nejprve však slibte nad hlavními loveckými zbraněmi do rukou pana předsedy, že budete vždy zachovávat předpisy a nařízení o myslivosti, a že

se neproviníte proti dobrým mysliveckým mravům a zvyklostem." Absolvent podá předsedovi ruku a pronese "Slibuji". Přijímací a absolvent se k sobě obrátí obličejem. Přijímací pozvedne pravou rukou tesák v pochvě do výše ramene, pronese "tradičním právem naší myslivosti", levou rukou sejme pochvu, drží ji ve svěšené ruce na boku při těle.

Vysvětlivky:

a - Schéma postavení účastníků při "přijímání mezi myslivce"

b - úprava stolu, 1 - pamětní list o přijetí mezi myslivce

c - schéma postavení účastníků při "pasování na lovce"

V pravé ruce drží tesák něco výše nad levým ramenem absolventa hrotem směřujícím dopředu. Postupně udílí tři údery (+) plochou stranou čepele, přední třetinou, na levé rameno absolventa. Přitom pronáší:

"První úder k připomínce mysliveckých mravů platí, (+)
 vždy a všude musíš je i nadál zachováti!
 Druhý dávám k poctě české myslivosti, (+)
 chraň ji vždycky s pevnou bedlivostí!
 Třetí vedu jménem mysliveckých druhů, (+)
 s přáním - Myslivosti zdar - buď vítán v našem kruhu!"

Zasune tesák do pochvy, odloží ho na stolec, vezme pamětní (přijímací, pasovací) list, předává jej absolventovi levou rukou (ten ho uchopí též levou rukou) se slovy:

"Čest svou, myslivče, vždy mužně braň,
 přírodu a její tvory pevně chraň;
 myslivecky lov a jedneť jak se sluší,
 myslivcem buď vždy tělem i duší!"

Troubí se "Halali!". Přijímající podá nováčkovi pravou ruku a blahopřeje mu slovy: "Příteli X. Y., blahopřeji ti jménem všech přítomných a vítám tě do naší velké myslivecké rodiny." Oba se otočí zády ke stolku, čelem do sálu. Přijímající pronese: "Na závěr tohoto slavnostního přijetí mezi myslivce provolávám české myslivosti zdar!" Přítomní odpoví sborově "Zdar!". Oba pak odstoupí do řady absolventů (nováček nyní po pravém boku přijímajícího), přítom se troubí "Lovu zdar". Modifikovaným způsobem může být "přijímání" nováček i jinými organizacemi, pověřenými prováděním zkoušek z myslivosti. Pro "přijímání" při jiných příležitostech je možno ceremoniál organizačně upravit. Myslivecké spolky mohou slavnostně přijímat absolventa zkoušky při jeho vstupu do mysliveckého spolku za nového člena (tj. tedy před honu), nebo až po prvním honu, který nováček absolvoval (při poslední leči), nebo na výroční členské schůzi. Přijímajícím může být myslivecký hospodář, nebo jím pověřená osoba, slib složí nováček do rukou předsedy. Po předání pamětního listu možno předat novému myslivci též jeho pušku s proslovem:

"Zbraň svou pečlivě vždy opatruj,
zvěři a svým druhům ku pomoci stůj,
rozvaž každý výstřel v dál,
nejdřív miř a potom pal!"

Nový myslivec může pozvat členy spolku k slavnostnímu přípitku (vínem, levou rukou). Přípitek pronese předseda např. slovy "Připijme k počtě našeho nového myslivce a na další rozkvět naší slavné myslivosti! Lovu zdar!". Ale i ti absolventi zkoušek z myslivosti, kteří nevstoupí do mysliveckých spolků či společností, mohou být při vhodných příležitostech význačnými představiteli mysliveckých či lesnických kruhů přijati slavnostně, byť i upraveným ceremoniálem, do řad myslivců. "Přijímat mezi myslivce" lze samozřejmě jen jednou v životě, "pasovat na lovce" ovšem možno opakovaně. Schémata obou ceremoniálů jsou na obrázku. Při mysliveckém zvyku "pasování na lovce" jde o obdobu v minulosti prováděného "přijímání do řad myslivců - jelenářů". Každý z nás však nemá možnost být i jen jednou za život ulovit jelena. Proto se tento zvyk nyní uplatňuje po ulovení některého druhu trofejové zvěře spárkaté a dále - což by ovšem bylo jen výjimečné - po ulovení tetřeva, tetřívka, jeřábka, divokého krocana; bažanta královského, dropa a velkých šelem medvěda, vlka a rysa. "Pasovat na lovce" je tedy možno i několikrát, vždy po ulovení prvního kusu dotyčné zvěře.

Po společných lovech na černou (spárkatou) zvěř se pasování provádí při výřadu. Po osamělém lovu se může provést přímo u uloveného kusu zvěře, častěji však na jiném příhodném místě (u lovecké chaty, u myslivny, apod.). Navečer může být zapálena vatra. Pasování může provádět lovecký průvodce, myslivecký hospodář, předseda mysliveckého spolku, vedoucí polesí či lesní správy, vždy tedy významná osobnost z mysliveckých či lesnických představitelů. Pasující by měl zpravidla sám již dříve ulovit dotyčný druh zvěře (nutno připustit výjimky, např. při ulovení velkých šelem).

Po případné úpravě zvěře (vývrh), po předání úlomků se postaví lovec levým bokem ke hřbetu uloveného kusu, který leží na pravé straně, a to poblíže hlavy. Na levém rameni má zavěšenou (nenabitou) pušku. Proti němu (obličejem) se postaví pasující, za něj do půlkruhu se rozestoupí ostatní přítomní, opodál trubač. Troubí se "Lovu zdar!". Pasující osloví přítomné, představí jim lovce, zeptá se ho, zda je to jeho první úlovek dotyčného druhu zvěře. Po kladné odpovědi ho vyzve, aby poklekl. Lovec sejme pušku, drží ji v pravé ruce, poklekle na pravé koleno, pušku opře botkou o zem, levou ruku položí na trofej (hlavu) ulovené zvěře. Lovec i pasující si ponechají pokrývky hlavy, ostatní smeknou, uniformovaní salutují. Pasující vytáhne tesák z pochvy pravou rukou a pozvedne ho něco výše nad levé rameno lovce, hrot směřuje dopředu. Není-li k dispozici tesák, lze výjimečně při "pasování na lovce" použít loveckého nože s pevnou čepelí - zavazáku, nikdy však nože sklápěcího. Postupně udílí tři údery (+) plochou stranou čepele, přední třetinou na levé rameno lovce. Přitom pronáší např.:

"Tímto úderem vás u příležitosti ulovení vašeho prvního srnce přijímám do řad lovců srnčí zvěře (+).
S druhým úderem vám blahopřeji k ulovení prvního srnce jménem všech myslivců našeho sdružení (polesí). (+)
Třetím úderem vám připomínám, abyste za každých okolností zůstal čestným myslivcem a pracoval k dalšímu povznesení naší české myslivosti. (+) Lovu zdar!" (Při pasování zahraničního lovce nutno poslední větu upravit.)

Přítomní odpoví "Zdar!". Pasující zasune tesák. Troubí se hlahol příslušného druhu zvěře (Dyk uvádí hlaholy pro jelena, daňka, muflona, kamzíka, srnce, černou, tetřeva, bažanta královského, pernatou a škodnou - dravou) a "Halali". Pasující vyzve lovce, aby povstal. Ten tak učiní a zavěsí si pušku na levé rameno. Pasující mu předá pasovací list, lovci blahopřeje a také ostatní přítomní tak učiní. Je nedůstojné, bylo-li prováděno "pasování na lovce" tak, že střelec si musel lehnout přes ulovený kus a obdržel tři údery tesákem nebo jen holí na "zadní část těla". V naší dnešní myslivosti nemá tento nešvar místa.

[-- zpět na začátek stránky --](#)

Myslivecké dovednosti

Pod tento pojem zahrnujeme některá jednání a postupy, o kterých je pojednáno v nauce o lovectví, případně o loveckém střelectví. K mysliveckým zvykům tyto úkony však nepatří. O bezpečnosti při zacházení se zbraní se dozvíme v každé učebnici myslivosti, je jí věnován i oddíl MYSLIVECKÉHO ŘÁDU. O usmrcování ulovené poraněné zvěře se přednáší v kurzech pro zkoušky z myslivosti a osvojení je věcí myslivecké praxe. Každý myslivec musí úlovek patřičně ošetřit, t.j. má umět zvěř vyvrhnout a rozrušit. Tím ale ještě nedodrhuje žádný myslivecký zvyk, pouze jedná obratně. Lov je nejstarší dochované řemeslo a správné provádění vývrhu dokazuje řemeslnou zručnost. Kdo neobratně vyvrhuje, sejme při tom klobouk či odloží kabát, ohrne si rukávy a potřísní se barvou, nejedná proti mysliveckému zvyku, prokazuje jen svou "neumělost".

Trofeje a jejich úprava

S pojmem lovecké trofeje - týkající se jelení zvěře - se poprvé setkáváme v 16. století; nejstarší upravené trofeje pocházejí ze století následujícího a z 18. století se jich již dochovalo mnoho. Názor co vše může být loveckou trofejí se v průběhu věků měnil. Dnes rozumíme pod tímto pojmem upravenou určitou část těla ulovené zvěře, která je lovcem trvalou upomínkou na úspěšný lov, na zážitky v přírodě. Současně je dokladem chovatelských úspěchů v honitbě a z vědeckého hlediska je pomůckou pro myslivecký výzkum. Co vše může být dnes pokládáno za trofej se dozvíme podrobně z učebnic myslivosti, případně ze speciálních příruček. Zde uvádíme jen stručný přehled trofejí a různých úprav.

- Jelen: parohy; špičky zvané kelce či osny, nesprávně grandle (má též laň, někdy i jiná spárkatá zvěř); jelení hřívá (prodloužená srst na spodní straně krku) na štětku; hubertka (má i jiná spárkatá zvěř).
- Daněk: parohy (lopaty).
- Srnec: parůžky.
- Muflon: toulce.
- Kamzík: růžky; vous (zimní srst ze hřbetu) na štětku; bezoárové kouzle (má i jiná spárkatá zvěř).
- Černá zvěř: zbraně (páráky, klektáky), osiny (ze hřbetu) na štětku; pírkó. Kůže spárkaté zvěře (na zed' či jako předložka); vycpaniny, hlavy na podložkách.
- Zajíc: vousy na štětku.
- Vycpaniny šelem, hlavy na podložkách, lebky.
- Medvědí houně; vlčí, rysí, kočičí divočiny; jezevčiny, liščiny, kuniny, tchořoviny.
- Medvědí, vlčí, jezevčí, liščí kly; rysí, kočičí, kuní, tchoři špičáky; pyjová kůstka.
- Jezevec: vous (ze hřbetu) na štětku.
- Vycpaniny tetřeva, tetřívka, jeřábka, divokého krocana, bažanta královského, ale i obecného, divoké kachny, sluky, aj.
- Části těl pernaté zvěře - medailonky (hlava s krkem a vějíř, lyra, klín, atd.) na podložce.
- Paletky, štětčičky (vous). Srpky, kosírky, kačírky, zrcátka a zrcadélka.
- Kaménky ze žaludku tetřeva.
- Zobák a spáry dravců na podložce.

Každý myslivec má umět upravit alespoň lebku ulovené spárkaté trofejové zvěře. Postupy preparace jsou sice uvedeny v mysliveckém písemnictví, ovšem nejlepším učitelem je praxe pod vedením zkušeného mysliveckého druha.

[-- zpět na začátek stránky --](#)

Myslivecké tradice

Trestání provinění

Trestání provinění při lovech se dělo v minulých stoletích svérázným způsobem. Střelec - i osoba urozená včetně ženského pohlaví, který se dopustil nějakého prohřešku proti mysliveckým pravidlům, se musel položit přes ulovený kus spárkaté zvěře a byl vyplacen třemi ranami plochou stranou nikoliv tesáku, ale sekáče na sedací část; to bylo provázáno patřičnými průpovídkami a troubením.

Lovecké pokřiky a myslivecké průpovídky

V minulosti se při lovech dorozumívali lovci a jejich pomocníci loveckými pokřiky, které např. upozorňovaly na blížící se zvěř. "Tajo!" se volalo při spatření jelena, "Wallo!" při blížící se černé zvěři, "Harro!" upozorňovalo na zajíce, "Tiro!" na přitahující pernatou zvěř, aj. Z pokřiku "Ho-Rüd-Ho," kterým pobízel psovod smečku při lovu černé zvěře, vzniklo dnešní "Horido", používané v německých jazykových oblastech myslivci - jelenáři jako slavnostní zvolání.

Myslivecké průpovídky byly obvykle veršované říkanky, v dřívějších dobách - zvláště v baroku - běžně užívané i v našich zemích, ovšem v německém jazyku. Byly součástí tehdejší myslivecké mluvy a zvyků; jejich tvůrci byla sami myslivci. Myslivecké průpovídky jsou většinou vtipné, charakteristické silným, mnohdy až drsným vyjadřováním, přitom však s jistým poetickým nábojem. Sloužily více účelům. Mnoho z nich bylo používáno při lovu samotném, před a při jeho zahájení a po jeho ukončení, ke komunikaci mezi loveckým personálem, při práci se smečkou psů. Jiné byly poučné a myslivec si v nich osvojoval obecně uznávané pravdy a pravidla; tyto a další skupiny měly obvykle formu otázek a odpovědí. Další myslivecké průpovídky sloužily k vzájemné identifikaci, k dorozumění, k poznání, zda jde skutečně o myslivce; šlo o doby myslivců putujících za dalším vzděláním, ale i myslivců potulných, tzv. facírů. Konečně jistou část mysliveckých průpovědek můžeme definovat jako žertovné hádanky, sloužící v mysliveckých kruzích k obveselení. Starobylá myslivecká průpovídka je např.: "Pověz mi, myslivče, lovící v lese, co jelen s sebou na slunci nese? "Povím to rád, vždyť to vím, jelen s sebou nese stín".

V širším slova smyslu můžeme pod pojmem myslivecké průpovídky zahrnout různé starší a novější slovesné útvary jako rýmovaná přísloví a pranostiky, epigramy, veršovánky, apod., zabývající se zvěří, lovectvím a dalšími obory myslivosti, obvykle s poučným obsahem. Např.:

**"Šumí březnem šedé buky,
hoj, myslivče, pojd' na sluky!"**

**"Půst - hledat sluky se pust',
na neděli kýchavnou - přitáhnou,
o družebné - nejvíc je jich zde,
na smrtelnou - hou, hou, hou,
o provodní - přestaň lovit, to už sedí!"**

**"Zvěří hýří lovcům listopad,
hle Diano, lze se radovat!"**

**"Vůle naše svorná bud'
Páteř rovná, pevná hrud'
přímá tvář a dobré srdce,
nezištnost a čisté ruce,
ušlechtilých citů var -
vše pro myslivosti zdar!" (A. Dyk)**

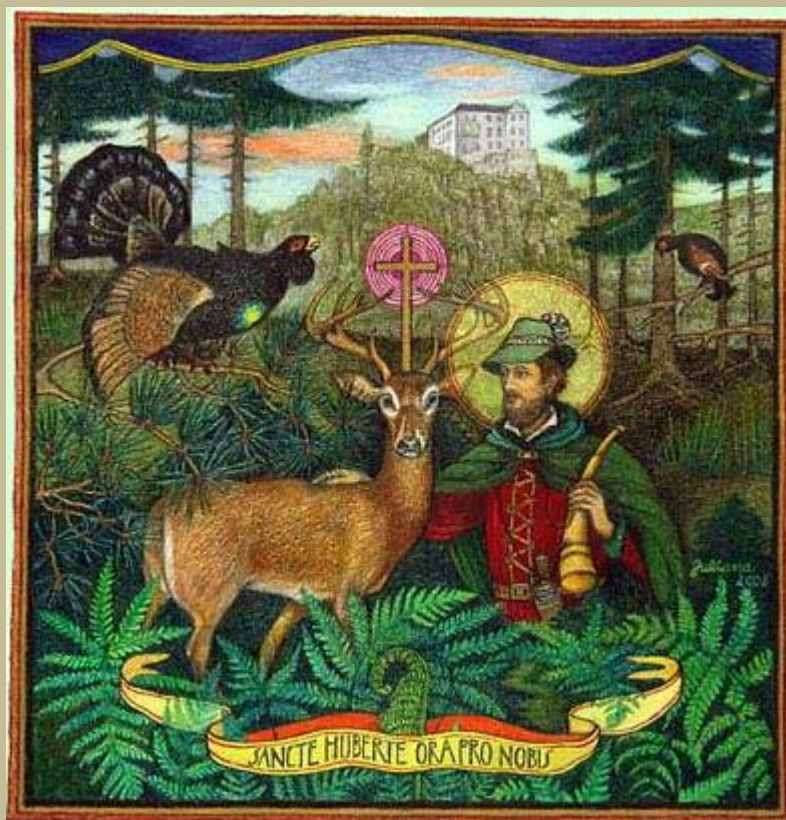
Myslivecké pověry

Myslivecké či lovecké pověry jsou staré jako lov sám. Myslivecký stav měl kdysi výsadní postavení, těšil se přízni panstva; u obecného lidu byl ve vážnosti. Obydlí většinou o samotě, v lesích, znalost života zvěře, střelecké umění, dodržování svérázných zvyků, často i udílení léčitelských rad, to vše vedlo k tomu, že lid obestřel myslivecký stav pověrou, že věřil v schopnost myslivců čarovat. Dle prastaré víry byl les sídlem různých duchů a strašidel, ba i samého d'ábla, který se často zjevoval právě v mysliveckém úboru. Myslivci sami ještě posilovali víru, že dovedou vládnout nadpřirozenými prostředky, aby si tak usnadnili ochranu lesa, zabránili pytláctví a lesnímu pychu. Později myslivci sami začali věřit různým pověrám a "kouzelným" prostředkům; vždyť na loveckých úspěších - a to při tehdejší nedokonalosti zbraní - závisela jejich existence. Zvláště v barokní době bujely nejrůznější pověry o působení nadpřirozených sil (čarostřelectví, nošení talismanů a amuletů, nejrůznější kouzelné recepty na přilákání zvěře, na nechybujícínost při střelbě, na dosažení nezranitelnosti ba i neviditelnosti, aj.) a o nadpřirozených jevech (divý lovec, vlkodlak; bájná

zvířata jako jednorozec, kamzík se zlatými růžky - Zlatorog, aj.). Bylo tradováno mnoho pověr či zoologických omylů o zvěři, pramenících z neznalosti (zajíci s parůžky; aj.). Části těla zvěře se uplatňovaly i v pověrečném léčitelství. Ostatně některé myslivecké pověry jsou rozšířené dodnes (střelba na bílou zvěř, vykročit na lov pravou nohou přes práh, nabíjení do kulovnice pouze tří nábojů s poplíváním posledního, přání před lovem "mnoho štěstí" namísto "lovu zdar", šťastné a nešťastné dny, atd.).

Myslivečtí patroni

Dávní lovci připisovali úspěchy při lovu působení nadpřirozených sil; jim obětovali před odchodem na lov a jim děkovali, byl-li lov úspěšný. Již ve starověkých kulturách jsou známi bohové lovu (Sumukan v Mezopotámii, Rutaš u Hetitů v Malé Asii, v antickém řecku Artemis a v Římě Diana), Keltové uctívali jelenohlavého boha lovu Cernunnose. Křesťanství nahradilo postavy pohanských bohů osobami svatých, a tak lovci a myslivci obdrželi svého patrona. Do 2. století n. l. se klade vznik legendy o svatém Eustachovi, do 8. století n. l. legendy o svatém Hubertovi. Oběma se měl zjevit při lovu jelen s křížem mezi parohy, což způsobilo jejich obrat k nábožnému životu. Do našich zemí se kult sv. Eustacha dostal v 16. století, od 18. století byl však postupně zatlačován kultem sv. Huberta. V kalendáři je památka sv. Eustacha uctívána 20. září, tedy v čase začátku jelení říje, památka sv. Huberta 3. listopadu, v době, kdy bývaly zpravidla konány velké parforsní hony. Památce obou světců jsou i u nás zasvěceny kapličky, zvláště na loveckých zámcích je zachována řada soch a obrazů, byli zpodobněni na skle; keramice apod. Za patrony myslivosti byli uctíváni ještě další svatí (např. sv. Jiljí, sv. Prokop); avšak jejich kult nedoznal zvláštního rozšíření. K lepší informovanosti si můžete prostudovat [podrobnější stat' o sv. Hubertovi](#).

Myslivecké pověsti

Zvěř, lov, myslivost, lovci a myslivci se objevují v bajkách, pohádkách, mýtech, legendách a pověstech mnoha národů, a tak je tomu i u nás. Z lidových pohádek připomeňme např. "O Červené karkulce", "Smolíček a jeskyňky", "O Budulínkovi". Z legend např. "O svatém Prokopovi", z pověstí z naší historie např. "O Bivojovi", "Ctirad a Šárka", "Kníže Jaromír a Vršovci", "Objevení horkých zřídél Karlem IV.", "O Vojtěchovi, praotci pánů z Pernštejna"; to je zároveň příklad tzv. erbovní pověsti; snažící se vysvětlit původ rodového erbu.

Pomístné pověsti se snaží, ovšem laicky, vysvětlit původ názvu některé lokality; z těch s mysliveckými motivy připomínáme např.: "O původu jména hradu Buchlov," "O založení hradu Veveří", "Povlčín". Všechny kraje naší vlasti jsou více či méně bohaté na rozmanité myslivecké pověsti, včetně zkazek o čarostřelcích, divých lovcích, aj.

Lidová tvorba slovesná a výtvarná s mysliveckými náměty

Lidová tvorba slovesná a výtvarná s mysliveckými náměty je významnou složkou lidové kultury vůbec. Lov je nejstarším zaměstnáním lidstva a tudíž i lovecké či myslivecké motivy se objevují v lidové kultuře od nepaměti.

Pokud se týče lidové slovesnosti, připomínáme hojnost výskytu těchto motivů v našich rčeních a příslovích, v pranostikách, hádankách, lidových říkadlech a hrách, ve výročních obyčejích a lidových zábavách, v národních písních. Tyto motivy se dostaly i do různých lidových snářů. Uved' me si některé příklady.

Lidová rčení a přísloví:

I myslivec dobře míří a přesto občas chybí.
Lišku po oháňce, medvěda po pazourech poznáš.
Člověka chyt' za slovo, zajíce za slecha.
Tři zajíci v leči a padesát v řeči.
Co vlk schvátí, nerad vrátí.
Vrána k vráně sedá. Atd.

Pranostiky:

Na Tři krále o jelení skok dále.
Když vlci v lednu vyjí, lišky skolí, očekávej ještě větší zimu.
Na Hromnice bude-li se jezevec na slunci hřát, vrátí se do nory na čtyři týdny.
O sv. Jiří jsou jeleni k říjí.
Atd.

Vztah k mysliveckým průpovídkám mají např.:

Když velikosti groše březový list dospěje, tehdy si tetřívka nejlépe zapěje.
Večerní červánky, ty značí pěkný čas, příští den myslivec na lov jde zas; ranní červánky vítr značí ti, zmokneš myslivče do niti.

Lidové hádanky:

Která srstnatá zvěř má peří?
Jelen moře přeskochí, ani běhy nesmočí.
Na kterou stranu padne zajíc, když ho myslivec zastřelí?
Bílá jsem, den nejsem; černá jsem, noc nejsem; zelená jsem, tráva nejsem; ocas mám, kráva nejsem.
Atd.

Lidová říkadla a hry:

Vlk seče otavu, liška pohrabuje...
Běží liška k Táboru...
Běží zajíc kolem plotu...
Huso, huso divá, kdes tak dlouho byla. . .
Atd.

Výroční obyčeje a lidové zábavy:

Chození s medvědem, s vlkem, s liškou.
Velikonoční zajíček.

Národní písně:

Já jsem malý mysliveček...

Na tý louce zelený...

Skákal pes....

Já jsem ten zajíček....

Letěla husička....

atd.

Nesmírně bohatá na motivy zvěře, lovu a postavy myslivců je výtvarná lidová kultura. Tyto náměty zdobí nejrůznější předměty užitkové i ozdobné, zhotovované z rozmanitých materiálů - dřeva, kovu, textilu, kůže, parohoviny aj. Výtvarná lidová kultura s mysliveckými náměty je produkována dodnes.

Jiné tradice

V šedesátých letech minulého století byla v život uvedena významná celostátní propagační akce, od té doby každoročně opakovaná, pod názvem "Červen - měsíc myslivosti". Později s přibývajícimi ochranářskými tendencemi, byl název rozšířen o "... a ochrany přírody". Měsíc červen nebyl zvolen náhodně. Právě v měsíci nejkratších nocí a nejbujnějšího růstu vegetace se rodí nebo vyvádějí mlád'ata. Je to měsíc, v němž vše živé ve volnosti potřebuje největší péči a ochranu. Celoročně myslivci prováděná kulturně - výchovná a propagačně - osvětová práce obvykle vrcholí právě v tomto měsíci, zasvěceném myslivosti. Nakonec se zmiňme ještě o jedné poetické tradici. Jsou to tzv. vánoce zvěře. Je nepsaným mysliveckým zákonem že o vánočních svátcích musí být v honitbě do krmelců, zásypů, korýtek založeno. Uchystejme zvěři ještě i vánoční stromeček! Na Štědrý den se v honitbě poblíže některého krmeliště přizdobí stromek - pověsí se kousky řepy, mrkev, jablíčka, klasy kukuřice, otýpečky sena, lůj pro drobné ptactvo, apod. Na chvíli se rozsvítí svíčka, myslivec postojí, popřemýšlí, a potom i zvěři dopřeje klidné vánoční svátky...

[-- zpět na začátek stránky --](#)

Myslivcův běh života

Název této kapitoly je pravděpodobně zvláštní; vše by se dalo shrnout pod heslem - "Myslivci, žijme i svůj občanský život myslivecky!"

Myslivecká svatba, křtiny, oslava životního jubilea

V předvečer myslivecké svatby se loučí ženich se svobodou v kruhu svých mysliveckých přátel. Při malém občerstvení jsou mu staršími a "zkušenějšími" druhy udělovány "rady do života" a předáno někdy veršované žertovné "povolení k sňatku" ve formě ozdobného listu. Pod okny nevěsty se troubí "myslivecké dostaveníčko" dle výběru a schopností hudebníků. V den svatby se u domu ženicha, jehož vchod je ozdoben chvojím, shromáždí druhové v mysliveckém úboru (bílé košile, zelené vázanky), vytvoří doprovod ženicha do domu nevěsty. Před domem, jehož vchod je taktéž ozdoben chvojím, vytvoří špalír, kterým projde ženich do domu a poté svatební průvod z domu. Po nástupu svatebčanů do dopravních prostředků jedou myslivci v čele svatebního průvodu, aby mohli před vchodem (do obřadní síně, do kostela) opět vytvořit špalír; tentokrát vytvoří slavobránu hlavněmi loveckými puškami (tasenými tesáky) ve zvednutých pažích. Trubači troubí "Začátek honu" nebo slavnostní fanfáru. Vchod může být také vyzdoben chvojím a cesta posypána větvičkami. Obdobný špalír vytvoří při odchodu svatebního průvodu. Troubí se "Halali". Pokud je svatební hostina konána např. v myslivecké chatě, pak se sluší místnost i tabuli vyzdobit myslivecky. Před přípitkem se troubí "Lovu zdar". Blahopřání mysliveckých druhů a případné svatební dary by měly mít "myslivecký charakter".

Při mysliveckých křtinách vytvoří myslivci (v patřičném úboru) před domem novopečených rodičů a u vchodu do obřadní síně obdobné špalíry, jako při myslivecké svatbě. Rodičům je s gratulací předán ozdobný pamětní list. Oslavu významného životního jubilea myslivec zajistí prožije v kruhu svých mysliveckých druhů. Místnost i tabule by měla být myslivecky vyzdobena; na zahájení oslavy se troubí "Všeobecné vítání". Po pronesení gratulací při předávání darů (mysliveckého charakteru) obdrží oslavenec i ozdobný pamětní list. Při zahájení stolování se troubí "Začátek honu", na ukončení oslavy "Halali".

Rozloučení s myslivcem

Myslivci se vždy zúčastňovali pohřbu zesnulého druhu a dodržovali některé pocty při smutečním obřadu. Zástupce myslivecké organizace navštíví rodinu zesnulého, aby tlumočil upřímnou soustrast a projednal účast myslivců na pohřbu. Uspořádání záleží na tom, zda se zemřelým bude rozloučení v obřadní síni (v krematoriu), nebo zda bude pochován do hrobu.

V obřadní síni jsou před katafalkem na zelené podušce vystavena myslivecká vyznamenání zesnulého, věnec věnovaný myslivci má být zelený, přírodní, se zelenou stuhou a zlaceným nápisem. U katafalku po každé straně stojí čestná stráž tří myslivců, pokud možno v jednotném mysliveckém úboru (bílé košile, černé vázanky); na levé klopě mají připevněn malý trojvýhonkový úlomek (rubem navrch), špičkou směřující dolů (symbolické poslední úlomek). Čestná stráž drží v rukách odvrácených od katafalku klobouky. Obdobně ustrojeni ostatní myslivci tvoří ucelenou skupinu smutečních hostů. Řečník, který promluví jménem myslivecké organizace, položí na závěr svého projevu ke katafalku tzv. poslední úlomek (větší trojklan), opatřený černým flórem. V okamžiku, kdy rakev opouští katafalk, otočí se k ní čestná stráž obličejem.

Pohřeb do hrobu má církevní charakter. Myslivci se zapojí do tohoto ceremoniálu při vynášení rakve z domu smutku nebo z církevní budovy. Všichni myslivci jsou v mysliveckém úboru (bílé košile, černé vázanky), v pohřebním průvodu i na hřbitově mají na hlavách klobouky se stavovským úlomkem (trojklan) zatknutým na levé straně; jelikož jde v tomto případě o tzv. poslední úlomek, je zatknut rubem navrch. Věnec je obdobný, jak již bylo uvedeno. Smuteční hudba by měla zahrát i oblíbenou mysliveckou písničku zesnulého. V pohřebním průvodu se řadí myslivci do dvojstupu takto: první jdou nosiči věnce, za nimi ostatní myslivci, poté trubači, nakonec před rakví jde myslivec nesoucí zelenou podušku a mysliveckými vyznamenáními zesnulého. Rakev nesou tři a tři myslivci, vedle nich kráčí čestná stráž tří a tří myslivců se zlomenými brokovnicemi. Je-li rakev vezena pohřebním autem, jdou nosiči i čestná stráž vedle něho. Po příchodu na hřbitov se nosiči ujmou své funkce, z průvodu se oddělí trubači (a stoupnou si poblíž hrobu) a čestná stráž zaujme vhodné místo u hřbitova k vypálení čestné salvy. Ostatní myslivci tvoří špalír, kterým je rakev nesena k hrobu; poté zaujmou místo jako ucelená skupina smutečních hostů. Věnec je položen k hrobu, kde zaujme místo i nosič vyznamenání. Před projevem řečník, který promluví jménem myslivecké organizace, troubí trubači "Halali", po projevu "Loučení". Při spouštění rakve do hrobu se střílí (slepými náboji) tři čestné salvy (vypálí první dvojice myslivců, vždy po pěti vteřinách druhá a třetí dvojice). Na závěr celého obřadu přistoupí řečník k hrobu (po něm ostatní myslivci) a rozloučí se se zesnulým druhem, smekne pravou rukou klobouk, levou rukou sejme poslední úlomek a vhodí ho do hrobu. Celého pohřebního obřadu se mohou myslivci zúčastnit také bez klobouků. V tom případě mají poslední úlomek připevněn na levé klopě (obdobně jako v obřadní síni); na závěr obřadu ho vhodí do hrobu.